

JOŠ SAMO OVO...

Autostoperski vodič kroz galaksiju

Daglasa Adamsa

Šesti deo trilogije

OIN KOLFER

Preveo

Goran Skrobonja

Laguna

Naslov originala

Eoin Colfer

AND ANOTHER THING . . .

Copyright © Eoin Colfer and Completely Unexpected
Productions Limited, 2009

Translation copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za Džeki, Fina i Šona, kojima nedostajem kad sam na putu,
ali ne toliko koliko oni nedostaju meni. Ako želite da se
podsetite moga lika, na poleđini ove knjige
trebalo bi da stoji moja slika.*

Oluja je konačno posustala, i kakva se to grmljavina sad valja preko dalekih brda, kao kad čovek kaže: „Još samo ovo...“, dvadeset minuta pošto je priznao da je izgubio u raspravi...

Daglas Adams

Proputovali smo prostor i vreme, prijatelji, kako bismo opet uzdrмали ovu kuću...

*Tenacious D.**

* Američka rok grupa poznata još i kao *The D*, nastala u Los Angelesu 1994, a u kojoj su bili pevač i gitarista Džek Blek (sada popularni filmski komičar) i prateći pevač Kajl Gas. (Prim. prev.)

Predgovor

Ako imate primerak *Autostoperskog vodiča kroz galaksiju*, onda je verovatno jedna od poslednjih stvari koje biste voleli da otkucate na njegovoj zaštitnoj korici upravo naslov iste te knjige na Sub-Eti pošto, kad već imate primerak, svakako sve znate o toj najistaknutijoj knjizi koja se ikada pojavila u izdanju velikih izdavačkih korporacija iz sazvežđa Malog medveda. Međutim, *drskost* je bila drugi po redu odgovor u svakom velikom glasanju za *Uzroke međugalaktičkog sukoba* u proteklih nekoliko milenijuma, s tim da je prvo mesto neizostavno pripalo *Drip-cima gladnim teritorija sa velikim oružjem* dok su treće mesto podjednako delili *Žudnja za životnim partnerom drugog svesnog bića* i *Pogrešno tumačenje jednostavnih pokreta ruku*. Ono što je za nekoga: „Au! Ova pasta je fantastiko!“, za drugoga je: „Majka ti je brza na delu i predusretljiva prema mornarima“.

Recimo, na primer, da provodite osmosatnu pauzu u Port Brasti bez dovoljno kredita za grgolj-blaster na implantiranom čipu, pa pošto shvatite da ne znate gotovo ništa o ovoj navodno čudesnoj knjizi koju držite u rukama, rešite da iz čiste dosade koja vam pomračuje mozak ukucate reči „autostoperski vodič

kroz galaksiju“ na liniji za pretragu u *Autostoperskom vodiču za galaksiju*; šta mislite, do kakvog će vas rezultata dovesti to lakomisleno kuckanje?

Najpre, pojavi se animirana ikona u blesku piksela i obavesti vas da postoje tri rezultata, što je zbunjujuće, pošto je niže navedeno očigledno pet, označenih uobičajenim rednim brojevima.

Vodičeva napomena: *To važi ukoliko uobičajeni numerički red sagledavate od malog prema velikom, a ne od izvedenog prema nadahnutom, kao kod fulfanganskih puževa koji procenjuju vrednost broja po umetničkom integritetu njegovog oblika. Računi iz fulfanganskih supermarketa jesu predivne trake, ali njihova privreda pretrpi kolaps najmanje jednom nedeljno.*

Svaki od ovih pet rezultata poduži je članak, praćen mnogim satima video i audio fajlova, kao i ponekom dramskom rekonstrukcijom uz učešće dobro poznatih glumaca.

Ovo nije priča o tim člancima.

Ali ako skrolujete ispod petog članka, ne obraćajući pažnju na ponude da ponovo založite bubrege i produžite miška, naići ćete na rečenicu ispisanu sitnim slovima koja glasi: „*Ako vam se ovo dopalo, možda bi vas zanimalo da takođe pročitate...*“ Ako protrljate svoju ikonu uz taj link, doći ćete do dodatka u *suvom tekstu* apsolutno bez ikakvog zvuka i bez ijednog video-kadra koji je snimio neki student režije u sopstvenoj spavaćoj sobi i drugove iz amaterske dramske družine isplatio sendvičima.

Ovo je priča o tom dodatku.

Uvod

Koliko do sada znamo... Carska galaktička vlada odlučila je jednog dana, uz kofu rakovica s oklopima od dragulja, da zabačenom kraju Zapadnog spiralnog kraka galaksije treba hipersvemirski autoput. Ta odluka je brzo sprovedena kako bi se naizgled predupredilo zakrčenje saobraćaja u dalekoj budućnosti, ali zapravo da bi rođaci nekoliko ministara koji su stalno gluvarili po Vladinom trgu dobili nekakav posao. Nažalost, Zemlja se našla na putu te planirane autostrade, pa su nemilosrdni Vogoni odaslani u građevinskoj floti da nežnom primenom termonuklearnog oružja uklone planetu koja smeta.

Dvojica preživelih uspeła su da ustopiraju jedan vogonski brod: Artur Dent, mladi Englez i službenik jedne regionalne radio-stanice, koji tog jutra nije planirao da mu rodna planeta bude raznesena u prah i pepeo pod papučama. Da je ljudska rasa održala referendum, Artur Dent bi najverovatnije bio izglasan za *najneprikladnijeg nosioca nade čovečanstva u svemir*. Štaviše, u godišnjaku Arturovog univerziteta stajalo je da će on „na kraju najverovatnije živeti u nekoj rupi u škotskim visijama, sâm sa nadržanim sobom“. Na svu sreću, Arturov prijatelj sa

Betelgeza, Ford Prefekt, neumorni istraživač koji radi za slavni međuzvezdani putnički almanah po imenu *Autostoperski vodič kroz galaksiju*, bio je nešto veći optimista. Tamo gde je Artur video samo oblake, Ford je video i srebrni porub, tako da su njih dvojica skupa bili jedan razborit svemirski putnik, osim ako ih putovanja nisu vodila na planetu Džunipela, gde oblaci zaista imaju srebrni porub. Artur bi nesumnjivo usmerio brod pravo u najbliži mračni oblak, a Ford bi gotovo svakako pokušao da ukrade srebro, što bi kao posledicu imalo katastrofalno paljenje prirodnog gasa unutar tog poruba. Eksplozija bi bila lepa, ali bi tu nešto nedostajalo za herojski kraj, tj. nedostajao bi heroj u jednom komadu.

Jedini drugi stanovnik Zemlje koji je ostao u životu bila je Triša Mekmilan, ili Trilijan, da upotrebimo njeno kul, svemirsko ime, izuzetno ambiciozna astrofizičarka koja je postala izveštač-pripravnik, oduvek uverena u to da se sav život ne svodi na život na Zemlji. I pored tog ubeđenja, Trilijan se svejedno zapanjila kada ju je oteo i do zvezda odveo Zaphod Biblbroks, odmetnuti dvoglavi galaktički predsednik.

Šta može da se kaže o predsedniku Biblbroksu, a što nije već odštampano na majicama i prosleđeno širom galaksije sa svakom kupovinom preko juBida? ZAPHOD KAŽE DA ZAPHODU bio je verovatno najčuvaniji slogan za majice, premda čak ni njegova ekipa psihijatarata nije razumela šta to zapravo znači. Drugi najomiljeniji bio je verovatno: BIBLBROKS. SAMO MI JE DRAGO ŠTO JE TAMO NEGDE.

Univerzalna je maksima da ako se neko već trudi da nešto štampa na majici, onda to nešto gotovo izvesno nije stoprocentno netačno, što će reći da po svemu sudeći gotovo izvesno nije sasvim pogrešno. Posledica toga bila je da, kad Zaphod Biblbroks stigne na neku planetu, ljudi bez razlike kažu „da“ na svako pitanje koje im on postavi, a kada ode, bude im drago što je tamo negde.

Ti manje tradicionalni junaci neverovatno su se međusobno privlačili i otisnuli su se u niz pustolovina koje su se uglavnom sastojale od tumaranja kroz prostor i vreme, sedenja na kvantnim trosedima, ćaskanja s gasnim računarima i uopšte neuspeha da pronađu značenje ili ispunjenje u ma kom kutku vasesljene.

Artur Dent se na kraju vratio rupi u prostoru gde je nekada bila Zemlja i ustanovio da je rupa u međuvremenu popunjena planetom veličine Zemlje, koja izgleda i ponaša se neverovatno nalik Zemlji. U stvari, ta planeta i jeste bila Zemlja, samo ne Arturova. Ne *ovog* Artura, u svakom slučaju. Pošto je njegova planeta bila u središtu zone Plurala, Artur koji se nas tiče ustanovio je da je pomenen duž dimenzione osovine do Zemlje koju Vogoni nikada nisu uništili. To je *našeg* Artura prilično oduševilo, i njegovo inače pesimističko raspoloženje dodatno se popravilo kada je upoznao Fenčerč, njemu srodnu dušu. Na svu sreću, taj idilični period nije bio prekinut nailaskom na nekog od Artura iz *alternativnih univerzuma* koji su možda lunjali unaokolo ili eventualno radili za BBC u Los Anđelesu.

Artur i njegova voljena zajedno su putovali među zvezdama sve dok Fenčerč nije iščezla usred razgovora za vreme skoka kroz hipersvemir. U potrazi za njom Artur je prevrnuo vasejlenu naopako, a put je plaćao razmenom telesnih tečnosti za karte prve klase. Na kraju se nasukao na planeti Lamueli i tamo počeo da se izdržava pravljjenjem sendviča za jedno primitivno pleme koje je verovalo da su sendviči ekstra stvar.

Njegov mir poremetilo je prispeće kurirske pošte sa kutijom od Forda Prefekta, u kojoj se nalazio *Autostoperski vodič kroz galaksiju*, verzija II u obliku slatkorečive pandimenzionalne crne ptice. Trilijan, koja je sada bila uspešna novinarka, imala je i sama isporuku za Artura u obliku Nasumice Dent, kćerke začete doniranom cenom za sedište 2D na kasnom noćnom letu za Alfa Kentauri.

Artur je nevoljno prihvatio ulogu njenog roditelja, premda uopšte nije bio dorastao prkosnoj tinejdžerki. Nasumica je ukrala *Vodič*, verziju II, i podesila kurs prema Zemlji, gde je mislila da će se najzad osećati kao kod kuće. Artur i Ford su je pratili i tamo zatekli Trilijan, koja je već prispela na planetu.

Tek tada je otkriven cilj Verzije II. Vogoni, razdraženi odbijanjem Zemlje da ostane *izbembana*, podesili su pticu tako da namami begunce natrag na planetu pre nego što je unište u svim dimenzijama, i tako ispune svoj prvobitni naum.

Artur i Ford su vratolomnom brzinom pohitali u londonski *Klub Beta*, zadržavši se samo koliko da kupe guščju paštetu i plave antilopske cipele. Zahvaljujući staroj dimenzionalnoj osovini i zoni Plurala, pronašli su Trilijan i Trišu Mekmilan kako koegzistiraju u istom prostor-vremenu, i kako na obe vrišti uzbuđena Nasumica.

Zbunjeni ste? I Artur je bio zbunjen, ali ne zadugo. Kada je primetio zelene zrake smrti koji su pulsirali kroz niže slojeve atmosfere, svi ostali zabrinjavajući problemi na koje je tog dana naišao kao da su prestali da ga brinu – na kraju krajeva, ta zbrka nije mogla da ga rascepa u milion sprženih komadića.

Vogonski prošetnik dobro je uradio svoj posao. Ne samo što je namamio Artura, Forda i Trilijan natrag na planetu Zemlju već je uspeo i da prevari jednog grebolonskog kapetana da umesto njega uništi Zemlju, poštedevši tako posadu nekoliko stotina vogonskih radnih sati koje bi proveli pripremajući papirologiju za Upravu za municiju.

Artur i njegovi prijatelji sede bespomoćni u londonskom *Klubu Beta* i mogu samo da posmatraju konačni rat na Zemlji, nesposobni da se umešaju, osim ako se nevoljno grčenje i pretvaranje koštane materije u tečnost ne računaju kao mešanje. U ovom slučaju su oružja uništenja zraci smrti umesto vogonskih torpeda, ali opet, sva sredstva za ubijanje planeta prilično liče jedno na drugo kad vama zapadne deblji kraj...

1

Po rečima domarevog pomoćnika na Maksimegalonskom univerzitetu, koji se često mota ispred dvorana za predavanja, vasiona je stara šesnaest milijardi godina. Na tu navodnu istinu podrugljivo reaguje grupa pesnika-bitnika sa Betelgeza, koji tvrde da imaju jastuke od krtičje kože starije od toga (boga ti tvoga). Sedamnaest milijardi, kažu oni, najmanje toliko, sudeći po njihovom primerku svitaka o Bum-Tras Velikom prasku. Jedno ljudsko čudo od deteta svojevremeno je pomenulo četrnaest milijardi na osnovu složenog proračuna koji je obuhvatao gustinu stenja sa meseca i udaljenost između dve ženke u pubertetu na obzorju događanja. Jedan od nižih bogova Asgarda promumlao je kako je negde pročitao nešto o nekakvom velikom kosmičkom događaju koji se zbio pre osamnaest milijardi godina, ali više niko ne obraća pažnju na objave koje stižu odozgo, još od onog debakla s *rađanjem bogova*, ili Torgejtom, kako je dotični debakl naknadno nazvan.

Koliko god da je milijardi posredi, radi se *zaista* o milijardama i starac na plaži je izgledao kao da je na prstima ruke odbrojao najmanje jedan od tih miliona miliona. Koža mu je

bila pergament boje slonovače i, kad ga pogledate iz profila, podsećao je na drhtavo veliko slovo S.

Čovek se sećao da je jednom imao mačku, ako se sećanjima uopšte moglo verovati kao nečemu što prevazilazi neuronske konfiguracije u bilionima sinapsi. Sećanja se nisu mogla dodirnuti prstima, nisu se mogla opipati kao talasi koji su mu se preivali preko kvrgavih prstiju na nogama. Ali opet, šta su telesni oseti ako ne puke električne poruke iz mozga? Zašto pa verovati u njih? Ima li u vaseljeni ičeg pouzdanog što bi čovek mogao da zagrlji i čega bi mogao da se drži usred oluje leptira, osim havalijuzijskog vetrovitog stožera?

Prokleti leptiri, pomisli čovek. Kad su jednom provalili ono lepršanje krilima na drugom kontinentu, milioni nevaljalih lepidoptera udružili su se i prozlili.

To svakako ne može stvarno postojati, pomisli on. Oluje leptira?

Ali onda su novi neuroni pokuljali preko novih sinapsi i došapnuli mu teorije neverovatnoće. Ako nešto nikada ne treba da se desi, onda će to prvom prilikom odlučno odbiti da se ne desi.

Oluje leptira. Bilo je to samo pitanje vremena.

Starac je s mukom odvratio misli od tog fenomena dok mu neka druga katastrofa ne padne na pamet i krene u neumoljivi pohod prema sopstvenom rađanju.

Može li se u bilo šta verovati? Može li se u bilo čemu pronaći uteha?

Sunca na zalasku ogledala su se u talasićima kao sjajni srpovi, bojila su oblake, ostavljala srebrne pruge po palminom lišću i svetlucala na porcelanskom čajniku povrh stola na njegovoj verandi.

A, da, pomisli starac. Čaj. U središtu nepouzidane i moguće iluzorne vaseljene uvek će biti čaj.

Starac je napisao dve cifre u pesku štapom napravljenim od bačene noge nekog robota i odgledao kako ih talasi odnose.

U jednom trenutku postojalo je četrdeset dva, a već u sledećem nije. Možda te cifre nikada nisu ni bile tamo, a možda nisu čak ni bile važne.

Iz nekog razloga, to natera starca da se zacereka dok se pognut vraćao uz padinu i vukao se prema verandi. Uz mnogo krckanja kostiju i drveta smestio se u pletenu stolicu koja se sasvim uklapala u njegovu okolinu, pozvavši svog androida da mu donese malo kekisa.

Android mu je doneo „bogati čaj“.

Dobar izbor.

Nekoliko sekundi kasnije, iznenadna pojava lebdeće metalne ptice izazvala je trenutno odsustvo koncentracije pri umakanju i starcu je u čaj upao veliki polukružni deo kekisa.

„O, zaboga“, progundala čovek. „Znaš li koliko dugo već usavršavam tu tehniku? Umakanje i pravljenje sendviča. Šta još čoveku preostaje pored toga?“

Ptica se nimalo nije kosnula zbog toga.

„Nekosnuta ptica“, reče starac tiho, uživajući u zvuku tih reči. On zatvori bolesno oko, koje mu nije radilo kako treba otkad je pao s drveta kad je bio nestašni dečak, pa se zagleda u to stvorenje.

Ptica je lebdela, a metalno perje treperilo joj je grimiznom bojom pod sunčevim zracima, dok su joj krila podizala majušne vrtloge.

„Baterija“, reče ona glasom koji starca podseti na jednog glumca što je nekada glumio Otela u londonskom pozorištu *Glob*. Neverovatno šta sve čovek može da pomisli zahvaljujući samo jednoj reči.

„Rekla si 'baterija'“, upita čovek, tek toliko da dobije potvrdu. Mogla je to da bude i „materija“, ili možda čak i „histerija“. Sluh mu više nije bio kao nekad, naročito kad su posredi početni suglasnici.

„Baterija“, ponovi ptica i stvarnost se najednom raspuče i raspade u komadiće kao razbijeno ogledalo. Plaža nestade, talasi se zalediše, zapucketaše i ispariše. Poslednji je nestao „bogati čaj“.

„Beš ga“, promrmlja starac dok su mu se poslednje mrve rastvarale na vrhovima prstiju, a onda se zaveli na jastuku u nebeskoj sobi koja se najednom nalazila oko njega. Neko će ubrzo doći, bio je siguran u to. Iz mutnih jama njegovih starih sećanja imena Ford i Prefekt pomaljalo su se kao sivi šišmiši da se povežu s predstojećom katastrofom.

Kad god se vasseljena raspadala, Ford Prefekt je bio u blizini. On i ta njegova prokleta knjiga. Kako se ono zvaše? O da. *Ranorokerski gonič voza saksiju.*

To, ili nešto veoma slično tome.

Starac je tačno znao šta će Ford Prefekt reći.

Pogledaj to s one lepše strane, druže stari. Bar ne ležiš ispred buldožera, a? Bar nas ne izbacuju iz vogonske vazdušne komore. Uzgred, nebeska soba i nije toliko loša. Moglo bi biti i gore, mnogo gore.

„I biće mnogo gore“, reče starac smrknuto siguran. Po njegovom iskustvu, stvari generalno budu mnogo gore, a u retkim prilikama kada se čini da su postale zapravo bolje, reč je samo o dramatičnom uvodu u kataklizmičko pogoršanje.

O, ta nebeska soba je *izgledala* sasvim bezopasno, ali kakvi sve užasi vrebaju iza njenih namreških zidova? Svakako ne oni koji nisu strašni, u to je starac bio siguran.

On zabi prst u popustljivu površinu jednog zida, i to ga podseti na puding od tapioke, što starcu umalo ne izmami osmeh, dok se nije setio da mrzi tapioku još otkad mu je glavni siledžija među dečacima napunio time papuče u pripremnom razredu za Iton.

„Blisterse Smite, govno jedno podlo“, šapnu on.

Vrh njegovog prsta napusti trenutnu rupicu u oblacima i kroz nju starac načas ugleda visoki dupli prozor koji se otvarao odozgo i sa strane, a iza prozora, šta ono bi, da nije zrak smrti?

Starac se pobojavao da jeste.

Sve ovo vreme, pomisli on. Sve ovo vreme, a ništa da se desi.

Ford Prefekt je proživljavao san, pod uslovom da je *taj san* obuhvatao boravak u jednom od ultraluksuznih, superdžinovski rangiranih, prirodno erodiranih hedonističkih odmarališta Hana Vejvela, te ispunjavanje budnih sati količinama egzotičnih koktela i vezama s egzotičnim ženkama različitih vrsta od kojih nastaju *stalna oštećenja*.

I ono najbolje od svega: trošak tog samougađajućeg i moguće životnoskraćujućeg paketa trebalo bi da bude pokriven njegovom din-o-platnom karticom s neograničenim kreditom zahvaljujući malom kreativnom računarskom čačkanju za vreme njegove poslednje posete redakciji *Autostoperskog vodiča*.

Da su mlađem Fordu Prefektu pružili praznu stranicu i od njega zatražili da, kad za to nađe vremena, napiše kratak pasus kojim bi opisao ono što sam sebi najviše želi u budućnosti, jedina reč koju bi možda izmenio u prethodnom pasusu bio bi prilog „moguće“ – u *verovatno*.

Odmarališta Hana Vejvela bila su tako skaredno luksuzna da se govorkalo kako bi brekvindanski mužjak prodao rođenu majku za jednu noć u zloglasnom vibro-apartmanu hotela *Peščani zamak*. To nije toliko šokantno koliko vam se čini, pošto su na Brekvindi roditelji prihvatljiva valuta, a lepo navlašeni sedamdesetogodišnjak s dobrim zubima može se trampiti za porodično motorno vozilo srednje klase.

Ford verovatno ne bi prodao niti jednog niti drugog svog roditelja kako bi finansirao boravak u *Peščanom zamku*, ali

imao je dvoglavog rođaka koji ga je često više koštao nego što je vredeo.

Svake noći Ford se vozio mesnatim liftom do svog apartmana na vrhu, krkljao pred vratima kako bi mogao da uđe, a onda natenane zagledao svoje zakrvavljene oči pre nego što bi se obeznanio i uronio licem u lavabo.

Ovo je poslednja noć, kleo se svake noći. Telo će mi se sigurno pobuniti i urušiti samo u sebe?

Kako bi glasila njegova čitulja u *Autostoperskom vodiču*, pitao se Ford. Bila bi kratka, to svakako. Nekoliko reči. Možda iste one dve reči koje je upotrebio nekad davno kako bi opisao Zemlju.

Uglavnom bezopasan.

Zemlja. Zar se na Zemlji nije dogodilo nešto prilično tužno, o čemu bi trebalo da razmisli? Zašto je nekih stvari mogao da se seti, dok su druge bile jasne koliko i maglovito jutro na večito maglenim Sumagličastim ravnicama Maglologije?

Obično bi u tom njegovom sentimentalnom raspoloženju grgolj-blaster iscedio i poslednju kap svesti iz Fordovog prezašćenog mozga, pa bi se on dvaput zakikotao, kvocnuo kao da igra kokošji ples na nekom rodeu i izveo gotovo savršen pad na glavu u najbliži sud u kupatilu.

A opet, svakog jutra, kad bi podigao glavu iz lavaboa (ako je imao toliko sreće), Ford bi ustanovio da se čudesno okrepio. Nije bio mamuran, nije mu smrdelo iz usta, a čak mu ni kapilar nije prsnuo na beonjačama kao dokaz preterivanja od prošle noći.

„Baja si do jaja, Forde Prefekte“, neizostavno bi rekao sebi. „Jesi, vala.“

Ovde nešto gadno smrdi, ustrajavala je njegova podsvest, koja se inače retko javljala.

Smrdi? Kao ribe?

Do viđenja i hvala na svim...

Je li to bilo nešto u vezi s delfinima? Istina, oni nisu ribe, ali nastanjuju isto... stanište.

Razmišljaj, budalo! Razmišljaj! Trebalo bi da si već stoput umro. Ispio si koktela dovoljno da mariniraš ne samo sebe već i nekoliko alternativnih verzija sebe. Otkud to da si još živ?

„Živ i do jaja“, rekao bi Ford, često uz mig samom sebi u ogledalu, začuđen novim sjajem svoje riđe kose, novom upadljivošću jagodica na obrazima. A činilo se i da mu izrasta brada. Prava pravcata snažno izvajana brada.

„Ovo mesto mi prija“, reče on svom odrazu. „Svi ti oblozi od fotopijavica i tretmani ozračenim debelocrevnim leminzima zaista mi jačaju sistem. Mislim da dugujem Fordu Prefektu da se zadržim tu još neko vreme.“

Pa je tako i uradio.

Poslednjeg dana Ford je platio podvodnu masažu kreditnom karticom. Maser je bila damogranska pom-pom lignja sa jedanaest pipaka i hiljadu sisaljki koje su lupkale Forda po leđima i čistile mu pore u nizu naglih ritmičkih pokreta. Pom-pom lignje su bile, uopšte uzevši, previše kvalifikovane za rad u banjskoj industriji, ali su ih od ko zna kog doktorata po redu odvlačile primamljivo visoke plate, baseni bogati planktonima i prilika da izmasiraju lovca na talente iz muzičke industrije, te tako možda sebi obezbede ugovor za ploču.

„Jesi li se bavio lovom na talente, druškane?“, upitala je lignja, iako nije zvučala kao da mnogo veruje u to.

„Jok ja“, odgovorio je Ford dok su mu mehurići izbijali iz šlema od pleksiglasa, a lice mu sijalo narandžastom bojom u prijatnom sjaju fluorescentnih stena. „Premda sam jednom imao par plavih antilopskih cipela, što bi trebalo nešto da znači. I dalje imam jednu – druga je bliža slezovoj boji, pošto je kopija.“

Lignja je hvatala planktone u prolazu dok je on govorio, tako da je razgovor postao malčice nepovezan.

„Ne znam da li...“

„Šta da li?“

„Nisam završila.“

„Jednostavno si prestala da pričaš.“

„Videla sam odblesak. Pomislila sam da je vreme za ručak.“

„Ti jedeš odbleske?“

„Ne. Ne baš.“

„Dobro, pošto su odblesci bebe blesaka, a oni su otrovni.“

„Znam, samo sam kazala...“

„Opet odblesci?“

„Baš tako. Znači, siguran si da nisi lovac na talente, ili možda agent?“

„Jok ja.“

„O, da ga zarkujem“, opsova lignja, pomalo neprofesionalno. „Već dve godine ovde radim. Lovci na talente i agenti ima da ti izbijaju iz sisaljki, tako su mi obećali. Nije bilo nijednog. Ama baš nijednog. Znaš, išla sam na viši kurs kazua.“

Ford nije mogao da odoli takvom šlagvortu. „Viši kurs kazua? Pa koliko visoke studije kazua uopšte mogu da budu?“

Lignja se uvredila. „Prilično visoke kad možeš da sviraš njih hiljadu istovremeno. Bila sam članica kvarteta. Možeš li to da zamisliš?“

Ford pokuša. Zatvori oči, uživajući u *tup-tap* zvucima sisaljki na leđima i zamisli četiri hiljade kazua koji sviraju u savršenom podvodnom sazvučju.

Malo kasnije sa pet-šest lignjinih pipaka obavi Forda i nežno ga prevrnu. Ford otvori jedno oko da vidi šta piše na lignjinom bedžu.

Ja sam Barzu, pisalo je tamo. *Upotrebite me kako vam volja*. A ispod toga, sitnijim slovima:

Alergična sam na gumu.

„Dakle, Barzu. Šta si to svirala?“

Maserka je zapumpala pipcima pre nego što je odgovorila, uskovitlavši nalete struja.

„Uglavnom šlagere. Obrade. Jesi li ikada čuo za Hotbleka Dezijata?“

Ja jesam čuo to ime, shvati Ford, ali nije mogao tačno da se seti gde i kad. Svakoga dana sve je bilo sve nejasnije.

„Hotblek Dezijato. Zar on neko vreme nije bio mrtav?“

Barzu nakrivi glavu razmišljajući o tome. Lignjin kljun bio je otvoren, kao da ne obraća pažnju na majušne struje planktona koje su munjevito prolazile kraj njega.

„Hej, ako ne možeš da se setiš, nema veze. I ja ovde imam izvesnih problema s pamćenjem. U vezi sa sitnicama, kao što je koliko sam dugo ovde, kakva je svrha mog života, na koje noge da nazujem cipele. Takve stvari.“

Lignja nije odgovarala i pipci su joj ležali na Fordovom trupu kao stara užad.

Ford se ponadao da Barzu nije iznenada uginula, a ukoliko lignja je *jeste* prešla u energetsku fazu postojanja, hoće li sisaljke prestati da sisaju, ili će preći u nekakav modus samrtničkog usisavanja? Ford nimalo nije želeo da ostatak odmora provede na operaciji hirurškog uklanjanja pipaka sa trupa.

Tada Barzu trepnu.

„Hej, curo“, uzdahnu Ford, dok su mu se mehurići u spirali dizali iz šlema. „Dobro došla natrag. Na sekund sam pomislio da...“

„Baterija“, reče lignja, štekćući kljunom na slovu *t*. „Baterija.“

Ranije to nisam primetio, pomisli Ford, *ali ta lignja prilično liči na neku pticu*.

Tada se pećina za podvodnu masažu rastoči i Ford Prefekt se nađe u prostoriji sazdanoj od plavog neba.

Neka poznata prilika sedela je u suprotnom uglu.

„Ah“, reče Ford, prisativši se.

Vodičeva napomena: Pamćenje je obično dvofazni proces koji obuhvata dijalog između svesnih i podsvesnih delova mozga. Podsvest započinje proces tako što povratni relevantno sećanje, a to je čin kojim se oslobađa mlaz samočestitajućih endorfina.

„Dobro si to uradila, draga“, kaže svest. „To sećanje je sada baš od koristi, a nikako nisam mogla da se setim kud sam ga denula.“

„Ti i ja, drugarice“, veli podsvest, oduševljena što je konačno doživela priznanje za svoj doprinos. „Zajedno smo u svemu ovome.“

Onda svest pregleda sećanje na svojoj tacni za ulazna dokumenta i posla poruku petlji da se pripremi za ono najgore.

„Što si me, bre, podsetila na ovo?“, napadne ona podsvest. „Ovo je grozno. Strašno. Nisam htela ovoga da se setim. Da ga zarkuješ, zašto inače misliš da sam to nabila skroz pozadi u mozak?“

„Ovo je poslednji put da ti pomažem“, promrmlja podsvest i povuče se u tamnije odeljke same sebe gde su smeštene gadne misli. „Ne trebaš ti meni“, reče sama sebi. „Od svega ovoga što si odbacila, mogu da napravim sebi novu ličnost.“ I tako se poseje seme šizofrenije sa jezgrom od nasilništva u detinjstvu, zanemarivanja, predrasuda i odsustva samopoštovanja.

Na svu sreću, Betelgežani i nemaju neku naročitu podsvest, tako da je sve u redu.

„Ah“, ponovi Ford, proprativši to brzo sa: „Sranje.“

On oprezno stupi na pod od neba, primativši s trzajem iznenađenja da mu je jedna noga načas zatreperila.

Ja nisam pravi, shvati on, što je bilo dovoljno da mu pokvari inače neprekidno dobro raspoloženje, ali brzo se oporavio, što drugoj osobi prisutnoj u sobi izgleda još nije pošlo za rukom.

„Gledaj na to sa vedrije strane, drugar“, doviknu on Zemljaninu. „Makar ne ležiš ispred buldožera, a? Bar nas ne izbacuju

iz vogonske vazdušne komore, sećaš se toga. Nebeska soba i nije tako loša, da vidiš. Moglo je biti i gore, mnogo gore.“

A uskoro će tako i biti ako imam pravo u vezi s onim što se ovde dešava, pomisli Ford, ali ne izreče naglas to mišljenje. Artur je izgledao kao da je čuo dovoljno loših vesti za jedan dan.

Međuplanetarna novinarka Trilijan Astra provela je nekoliko napetih trenutaka u kupatilu za izveštače pre nego što je krenula u auditorijum na možda najveći intervju u svom životu. Tokom slavne karijere Trilijan je provela godinu pod protektivskom maskom kao vogonska službenica u zvezdanom jatu Megabrantis. Ostala je bez levog stopala zbog promrzlina kada su pljačkaši rudnika na Orion Beti upali i poharali okno za iskop madranita, a nedavno ju je napao jedan holistički stomatolog kada se drznula da postavi pitanje o efikasnosti napeva za ispravljanje zuba.

Galaksija je znala Trilijanino ime. Na vrhuncu karijere plašili su je korumpirani političari, filmski moguli i trudne neudate zvezde od Alfa Kentaurija do Viltvodla VI, ali danas je i sama na ramenima osećala prisustvo straha.

Galaktička predsednica Nasumica Dent. Njena kćerka. Simulemitovana sa Maksimegalonskog univerziteta uživo pred publikom od pet stotina milijardi gledalaca.

Unervozila se. Ne, bilo je to nešto jače. Prestravila se. Trilijan nije videla svoju kćerku još od...

Bože, shvatila je, ne mogu tačno da se setim kada sam poslednji put videla Nasumicu.

Trilijan je pokušala sebe da umiri ritualom.

„Izgledaš dobro za jednu matorku“, rekla je ogledalu.

„Stvarno tako misliš, draga?“, reklo je ogledalo, očigledno veoma uvređeno onim što je paradiralo pred njegovim senzorima. „Ako je ovo dobro, onda su ti merila stvarno niska.“

Trilijan se naroguši. „Kako se samo usuđuješ? Da si ti videlo ono što i ja, da si prošlo kroz ono što sam ja prošla, mislim da bi se složilo kako izgledam prilično dobro.“

Uzdasi ogledala namreškaše šest želatinskih zvučnika ugrađenih u njegov okvir.

„Dosta s lekcijama iz istorije, draga. Ja se ne bavim prošlošću, samo komentarišem sadašnjost. A sada, pravo da ti kažem, izgledaš kao Ekscentrika Galumbita u trećem ciklusu. I veruj mi, dušo, u trećem ciklusu se ta matora kurva sastojala uglavnom od tečnosti i gasova. Da sam na tvom mestu, kupio bih sebi jedan dobar peškir i bademantil i prosto...“

Trilijan pruži ruku i tresnu pesnicom po dugmetu za ućutkivanje ogledala.

Kad su to počeli ogledalima da usađuju karakterne crte? Prisećala se kad su samo najskuplji androidi i povremeno neka krajnje posebna vrata imala ugrađenu Pravu ljudsku ličnost Kibernetke korporacije Sirijus.

Možda Trilijan nije želela da čuje šta ogledalo ima da kaže, ali mogla je priznati sebi kako je ono u pravu.

Izgledala je staro. Zapravo, drevno.

To je zato što, zarka mu, i jesam drevna. Sto pet zemaljskih godina je staro ono što je ostalo od mene.

Tokom godina Triša Mekmilan je mic po mic nestajala zahvaljujući poslu novinarku na Sub-Eti i ubrzo je preostala samo Trilijan. To nije bila puka metaforična tvrdnja: Trilijan Astra je oduvek bila spremna da sve žrtvuje zbog mreže – prijatelje, porodicu, raznorazne delove tela.

Izgubila je stopalo na Orion Beti za vreme rudničkih neprijateljstava. Sedamdeset procenata njenog epiderma bilo je sprženo kad ju je zapljusnula plazma u prvoj borbenoj liniji u Gama pećinama Karfraksa. Levu šaku i podlakticu unakazila joj je gusenica pustinjskog vozila za vreme Dordeliških ratova,

a desno oko joj je izbila zastava na malom šiljatom štapu usred tinejdžerske bop-parade na ledu Vango-Pango na Gagrakaki.

I tako, od Triše Mekmilan su preostali prvobitni mozak (s dodatkom nu-tečnosti), jedno otporno oko, dve obline (jedan obraz i jedan guz), nekoliko manjih kostiju i dva i po litra ljudske krvi. Preostala tri litra tehnički uopšte nisu bila krv, već suze nakupljene u košnici đavola srebrnog jezika, malih sisara koji potiču iz hastromilskog sistema. Njih neprestano eksploatišu zbog upotrebljivosti apsolutno svakog dela njihovog bića, od zglobnih srebrnih jezika do samih talasa misli, koji se mogu prikačiti za antenu i pojačati prijem video-signala ukoliko živite u nekoj rupi. Isti oni filozofi koji navode vavilonske ribice kao dokaz da Bog ne postoji, jednako navode đavole srebrnog jezika sa tako zlosrećnim inicijalima* kao dokaz da Sotona postoji, tako da je čak i jednom krompiru kroz koji je puštena struja sasvim jasno da to potkopava njihovu početnu tvrdnju. Ali šta ih briga? Lekari za glavu baš vole protivrečnosti.

Ironija je bila u tome što je Trilijan bila na Hastromilu kako bi izveštavala sa parade s ciljem da se đavoli srebrnog jezika zaštite, kad ju je pregazila njihova pokretna platforma koja je, što je bilo još ironičnije, bila napravljena od koža srebrnih jezika, da bi zatim ta ironija bila nadmašena time što je ona dobila transfuziju od srebrnih jezika dok je na sebi imala majicu sa natpisom „Zaštitite srebrne jezike“. Kasnije je sama Trilijan izvestila da je sva ta lokalizovana ironija izazvala smrt jedanaest empatu koji su prisustvovali paradi. Dvanaest, ukoliko se statistici pridoda i empat za koga se već znalo da pati od depresije.

Trilijan je pomazila plastikožu na obrazu. Bila je glatka, ali malo previše zategnuta. Kada su je otpuštali, tip na izlazu joj je obećao da će joj se lice razgaziti od nošenja. Ali nikada nije. U

* *Silver-Toungued Devils* – inicijali STD (kao i *sexually transmitted diseases* – venerične bolesti). (Prim. prev.)

lošim danima Trilijan se činilo da joj lice izgleda kao lobanja nabijena u balon.

Jedan šef mreže svojevremeno ju je opisao kao: vitkog, crno-manjastog humanoida duge talasaste crne kose, s čudnom kvržicom od nosa i smešno smeđim očima.

Više ne.

Danas je bio jedan od tih loših dana.

Nasumica. Posle toliko godina.

Kad god bi pogledala kćerku u oči, kao da se zagledala u jezerca sopstvene krivice.

Trilijan pljesnu ogledalo dlanom.

„Jao! Hej!“, reče ogledalo premostivši komandu da ćuti.

Trilijan ne obrati pažnju na to.

Morala je da se pribere. Nekada je bila najcenjenija reporterka galaksije i to je bilo veliko dostignuće. Strpaće sve kajanje u kutiju u dnu stomaka i otići da odradi svoj posao.

Trilijan iščupa vlas iz svog šlema od oblikovane sim-kose, ispravi ramena i uđe u auditorijum kako bi intervjuisala kćerku začetu u satelitskoj klinici za veštačku oplodnju, sa niskom silom teže, blizu Barnardove zvezde.

Nasumica je imala sva prava da se oseća izgubljeno: otac joj je bila epruveta, njena rodna planeta, u meri u kojoj ju je uopšte imala, bila je uništena u nekoliko dimenzija, a majka je bacila jedan pogled na nju i odlučila da iz sve snage gradi karijeru koja će iziskivati da dugo izbiva od kuće.

Nije ni čudo što se Nasumica prema njoj ponašala malčice ledeno.

Predsednica Nasumica Dent sedela je prekrštenih nogu u lebedejoj jajastoj stolici na bini i tiho pevala.

„Mali kutnjak je iza očnjaka koji je iza bočnog sekutića, dok je ovaj iza središnjeg sekutića. Z-u-u-u-u-u-u-u-biću, nađi sebi mesto.“

Zavesa još nije bila podignuta, ali ona je čula žamor gomile kroz teški materijal. Zavesa je bila od somota, a ne hologrfska, što je bio trošak koji je snosio univerzitet na Nasumičin zahtev. Premda nipošto nije bila antiprogresivna, predsednica je verovala kako u galaksiji još ima mesta za tradiciju.

Osmehnula se blago dok su njenu majku dovodili na platformu. Izdaleka se svakome moglo oprostiti ako bi pomislio da su im uloge obrnute i da je Trilijan predsedničina kćerka, ali izbliza se jasno videla istina. Trilijanino lice je blistalo hirurškim sjajem.

Novinarki je korak posustao kada je ugledala kćerku, ali brzo se oporavila.

„Izgledate dobro, madam predsednice“, reče ona s tipičnim reporterskim naglaskom, koji je bio negde između Sektora ZZ9 i Asgarda.

„Kao i ti, majko“, odgovori Nasumica.

Trilijan se smesti u drugu jajastu stolicu i pogleda u beleške.

„Predsednica Nasumica Česta Letačica Dent. Još koristiš mnogo imena?“

Nasumica se smireno nasmeši kao neko ko je već decenijama lišen napada gneva. „A ti, Trilijan Astra? I dalje koristiš ono pogrešno?“

Trilijan se stegnuto osmehnu. Ovaj intervju neće teći glatko.

„Zašto sada, Nasumice? Videle smo se najviše desetak puta u proteklih dvadeset godina. Zašto sada, kad mi je karijera na zalasku? S takmičenja za mis Novog Betela idem na najveći intervju u svom životu.“

Nasumica se ponovo osmehnu i njeno osunčano lice se malo nabra. Proseada kosa joj je bila kruta od sunčeve svetlosti i morske vode.

„Znam da je prošlo dosta vremena, majko. I suviše.“ Ona pomazi krznenu lopticu oko vrata i ova tiho mjauknu. Trilijan ugleda malene zube i rep i oseti kako je obuzima malodušnost.

„Čula sam za to stvorenje. Za tvog stalnog saputnika. To je neka vrsta hrčka, zar ne? Sladak je.“

„To nije običan slatki hrčak, majko. Fertl je moj družbenik. On je flejbuz. Potpuno odrastao. Izvor znanja koje prenosi telepatijom.“ A onda je aktivirala minu. Od onih koje miniraju karijeru. „Juče smo se venčali.“

Trilijan se učini da joj je koža zategnutija nego pre jednog minuta. „Venčali ste se?“

„Očigledno, to je mentalna veza. Mada Fertl voli da ga golitam po tibi.“

Ostani prisebna, reče Trilijan sebi. *Ti si profesionalka.*

„Da bi mi bilo jasno: ti komuniciraš *telepatski* sa... Fertlom?“

„Naravno. Komunikacija je neophodna da bi porodice ostale na okupu. Zar nisi čula za to?“

U tom trenutku Trilijan je prestala da bude reporterka i postala majka.

„Manje tih tante za kukuriku štoseva, mlada damo. Sada pričamo o tvom životu. Ti si Nasumica Dent, predsednica galaksije. Ti si ujedinila plemena Zemlje. Nadgledala si ceremoniju zvaničnog prvog kontakta.“ Trilijan je sada bila na nogama. „Ti si predvodila ekonomski pohod na svemir. Ti si pregovarala o jednakim pravima za tuđine.“

„I sada želim nešto za sebe.“

Trilijan zadavi izmišljenog Fertla, udaljenog petnaest centimetara od pravog. „Ali ne hrčka. Zarka mu, ne jednog hrčka. Kako će jedan hrčak da mi podari unuke?“

„Mi ne želimo decu“, reče Nasumica veselo. „Želimo da putujemo.“

„O čemu ti to? Pa to je glodar.“

„On je“, reče Nasumica naglasivši tu reč, „flejbuz, kao što vrlo dobro znaš. I mislila sam da ćeš ti prva razumeti naš odnos.“

Strašna Trilijan Astra. Zatočnica svih ljudi, osim sopstvene kćerke.“

Trilijan se učini da je ugledala naprslinu svetla u pomrčini. „Čekaj. Šta? Ovde je o meni reč? Hoćeš da uništiš svoj život da bi se meni svetila? To je prilično izopačena odmazda, Nasumice.“

Nasumica počne da golica muža sve dok se nije zacerekao. „Ne budi smešna, majko. Tražila sam da dođeš ovamo kako bi svog zeta predstavila galaksiji. Biće to kruna tvoje žurnalističke karijere i ponovo će nas okupiti kao porodicu.“

Trilijan je tada shvatila svu genijalnost Nasumičinog *coup de grâce*. Ako ona bude obnarodovala ovu zajednicu u punoj trodimenzionalnoj spektroviziji, svi će joj se smejati. A ako to ne uradi, ostaće zauvek bez kćerke koja će iz te situacije verovatno izvući dovoljno saučešća da osvoji još jedan mandat. U najgorom slučaju, svi flejbuzi će glasati za nju, a njih je bilo na zilionu.

Trilijanino telo se grčevito trzalo. *Udata!*

„Mani me se, Nasumice, nećeš mene upotrebiti radi reklamiranja sopstvene veze. Čim budem otišla odavde, ima da ti nađem oca, pa neka on gleda kako će s tobom izaći na kraj.“

Nasumica se grohotom nasmejala na to, preplašivši muža. „Artur! Imaš li ti pojma šta će taj sve izmisliti samo da bi izbegao sukob?“ Ona začuta načas, nagnuvši glavu u stranu. „Fertl kaže, a ja se sa tim slažem, da *ti* moraš ovo da objaviš, majko. Galaksija očekuje velike vesti.“

„Ni slučajno. Odbijam da manipulišeš mnome.“

„Radije bi da te kontrolišu mreže, što i priliči takvom jednom robotu. Odavde čujem kako zujiš. Osećam miris tvojih strujnih kola. Je li u tebi preostalo išta stvarno? Hoćeš li mi omogućiti da stupim u kontakt sa svojom ljudskom majkom? Ili možda znaš gde joj je kičma sahranjena?“

Trilijan je gotovo laknulo što je fasada uljudnosti bila spržena. „Jebi se, Nasumice.“

Predsednica klimnu glavom. „Da, Fertle, takva ti je ona. Zar si i dalje iznenađen time koliko me je teško pročitati. Sa svim tim zidovima za odbranu koje sam podigla oko mozga?“

Trilijan je sada gotovo kreštalala. „Ti to pričaš s običnim jo-joom!“

Činilo se da je Fertl reagovao na to.

Vodičeva napomena: *Premda flejbuzi nemaju uši, oni su izuzetno osetljivi na vibracije i čak u određenim okolnostima mogu i da eksplodiraju. Tor s Asgarda, i nekadašnji bog roka, postavio je rekord u spontanom detoniranju flejbuza kada je prvi put izveo svoju novu pesmu „Hajde da se čekićamo“ iz kočija u orbiti oko Skornšelus Delte. Taj rekord je prethodno držao međugalaktički rok bend Oblast pogođena katastrofom, koji je ubacio zvučnik-bombu u krater vulkana gde su flejbuzi uživali u festivalu statičkog elektriciteta.*

Fertlovo krzno se nakostreši i on otvori majušna usta koja su sada izgledala kao da su opremljena kljunom.

„Baterija“, reče Fertl glasom sazdanim od žica i kandži.

„Šta?“, reče Trilijan. „Zar sam upravo čula da je flejbus progovorio? E to je već prava vest.“

„Baterija“, ponovi Fertl, ovog puta sa izvesnom žurbom.

Somotska zavesa se polako podiže, ali iza nje se nije nalazila publika, već samo auditorijum od neba i dve humanoidne prilike.

Nasumica i Trilijan ustaše i zinuše, tako da je porodična sličnost konačno bila očigledna i pored raznoraznih hirurških zahvata i implantata.

„Šta se dešava?“, reče predsednica, kojoj je glas najednom postao viši. „Majko? Šta se dešava? Gde su moji novinari?“

„Ne paniči“, odvrati Trilijan trudeći se da spreči drhtanje u glasu. „Ovde se nešto događa.“

„Nešto se događa?“, kriknu Nasumica. „To je, znači? Posle toliko godina provedenih na terenu, jedino što možeš da

ispovrtiš jeste *nešto se događa*. Ovo je pokušaj otmice, eto šta je. Negde smo prebačene.“

Trilijan se začkilji u humanoidne prilike koje kao da su joj iz trena u tren bile sve poznatije, kao da su joj krljušti zaborava spadale sa očiju.

„Otmica. Ne bih rekla. Ne bi to ova dvojica uradili. Oni su bezopasni... uglavnom.“

Nasumica zauze svoj omiljeni predsednički stav koji je odisao snagom, ukopanih stopala, prekrštenih ruku.

„Vas dvojica tamo. Šta ste to uradili? Hoću da znam gde smo.“

Onaj niži je primetio pridošlice; to nije bilo nimalo čudno, pošto je jedna od njih vikala na njega.

„Mislim da je pravo pitanje *kada* smo, a onda možda *ko* nas je ovde smestio, posle čega sledi *postoje li ovde kolica s pićem?*“

Nasumica se namršti. „Stvarno, postoje li ovde kolica sa pićem. Baš me briga za tvoju neozbiljnost, mladiću. Znam da si ispod toga jednako uplašen kao i mi.“

Mladić se osmehnu. „Ja sam Betelgežanin, Nasumice. Mi ne možemo ništa da prikivamo.“

Nasumica odustade od poriva da mu odbrusi nešto kada je iznenadno prepoznavanje drugog muškarca tresnu kao pita od iznenad-o-plazme posred lica.

„Oče? Tata? Tajo?“

„Izaberi jedno od ta tri“, predloži joj Betelgežanin. „Biće vam lakše da razgovarate.“

Trilijan krenu kroz nebesku sobu brže nego što se kretala godinama.

„Da vidimo sada šta tvoj otac ima da kaže o ovom braku.“

Nasumica je najednom izgledala mnogo mlađe. „Tajo!“, zavapi ona. „Tajo! Glupača od moje majke mrzi mog muža.“

Očinska figura pognu glavu i pozele makar malo čaja.